

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ПРОЕКТІВ У РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ПЕРШОКУРСНИКІВ НА ПРИКЛАДІ ДИСЦИПЛІНИ "ІСТОРІЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ"

Метою статті є перевірка ефективності впроваджених типів проектів в освітній процес першокурсників та їх вплив на розвиток творчих здібностей студентів. В експерименті взяло участь 53 студенти першого курсу. В основу визначення рівнів творчих здібностей першокурсників було покладено методику П. Дружиніна, яка включала п'ять показників: власний погляд; відкритість розуму; толерантність; конструктивна активність; естетичне переживання. Метод проектів, який було обрано для першої експериментальної групи, мав монодисциплінарний тип, а для другої експериментальної групи – міждисциплінарний.

За результатами порівняння початкового та прикінцевого етапів експерименту було встановлено, що у першокурсників другої експериментальної групи відбулися більш суттєві позитивні зрушення, особливо у таких показниках, як конструктивна активність та естетичне переживання. Збільшилася кількість студентів у групі з високим і середнім рівнем розвитку за рахунок зменшення у групі з низьким рівнем, як в першій, так і другій групі. Різниця отриманих показників розвитку творчих здібностей в обох групах вказує на ефективність впроваджених в освітній процес студентів методу проектів з розвитку творчих здібностей, особливо із залученням студентів до міждисциплінарної проектної діяльності.

***Ключові слова:** творчі здібності, першокурсники, метод проектів, монодисциплінарний проект, міждисциплінарний проект.*

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями.

Стратегічною метою реформування вищої освіти в Україні є забезпечення високої якості навчання з урахуванням тенденцій, які домінують у світі, та підвищення конкурентоспроможності на ринках освітніх послуг [9]. В сучасних умовах науковці ведуть активний пошук новаторських підходів до професійної підготовки вчителів, що зорієнтовані на їхній розвиток та саморозвиток, гуманістичні суб'єкт-суб'єктні відносини і творчу діяльність у процесі навчання [3].

Навчання у закладі вищої освіти як проміжна ланка у неперервному процесі освіти посідає центральне місце. Використання активних методів та форм навчання, творчий стиль викладання дисциплін значно стимулює розумову активність студентів, розвиває в майбутніх учителів творчі здібності, поглиблює мотивацію до навчання. Вчителю, який сам пройшов шлях творчого навчання, набагато легше сприйняти та зрозуміти творчий стиль діяльності, успішно реалізовувати його у педагогічній практиці [8].

Сучасні педагогічні дослідження (О. Бігіч, Є. Ісаєв, Л. Михайлова, С. Хмельковська) вказують на те, що система загальної та фахової підготовки у закладах вищої освіти націлює студентів, особливо молодших курсів, на творчу діяльність у процесі навчання значно менше, ніж на теоретично-методичні знання з обраної спеціальності, і не дозволяє надати студентам широкого арсеналу форм, методів, прийомів і засобів дидактики для забезпечення розвитку творчих здібностей.

Саме творчість і креативність в останні десятиліття входять до числа найбільш уживаних слів серед фахівців різних галузей та постійно зустрічаються в резюме і оголошеннях про вакансії на роботу, саме творчості й креативності потребує сьогоденний ринок праці та згідно соціальних прогнозів – ринок праці майбутнього [4]. Тому на сьогодні, студент у закладі вищої освіти повинен перетворитися з пасивного спостерігача на активного студента, лектор трансформуватися у фасилітатора та модератора, а велика академічна група поступитися місцем невеликій групі з акцентом на самостійне навчання [10].

Освітній процес, який орієнтований на особистість студента і враховує його індивідуальні особливості та здібності, передбачає, що: у центрі освітнього процесу знаходиться студент, його пізнавальна і творча діяльність; відповідальність за успіх навчальної діяльності переважно студент бере на себе; що сприятиме розвитку критичного та творчого мислення студента [1]. Така діяльність повинна

бути проектною, тому студенти повинні уміти проектувати різноманітні її види і таким чином розвивати критичне мислення, творчі здібності й вміння працювати в групі.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Маючи давню історію, культура проектування сьогодні входить до багатьох областей загальноосвітньої практики у вигляді проектних методик навчання. Так, передумови для впровадження проектної технології в освітній процес створили праці, як зарубіжних науковців (Дж. Джонс, Д. Дьюї, У. Х. Кілпатрик, Е. Колінгс, Д. Піт, С. Тюберг), так і вітчизняних дослідників (Г. Батищев, П. Блонський, В. Безпалько, Л. Виготський, В. Ігнатєва, Е. Каганова, Є. Полат, С. Шацький та ін.).

Особливості підготовки вчителя до організації проектної діяльності за останні 10 років знайшли своє відображення у дисертаційних дослідженнях А. Бистрюкової, Т. Газуки, О. Зосименко, Л. Кондратової, О. Перець, Т. Подобедової, Н. Самойленко, Н. Тітаренко, М. Плутук, Н. Ткаченко та ін.

Однак, в умовах сьогодення існує нагальна потреба у впровадженні сучасних методів навчання в систему підготовки майбутніх учителів фізичної культури, яка б забезпечувала становлення і розвиток їх творчих здібностей, та вмінь і навичок до пошукової, аналітичної й креативної діяльності.

Метою дослідження є перевірка ефективності впроваджених методу проектів на розвиток творчих здібностей майбутніх вчителів фізичної культури.

У процесі дослідження вирішувалися такі **завдання**:

1. Охарактеризувати типи проектів, впроваджених у навчальну діяльність студентів-першокурсників, та основних форм, методів, прийомів і засобів розвитку творчих здібностей студентів.

2. Вивчити характер та ступінь впливу різних типів проектів на розвиток творчих здібностей респондентів у процесі навчальної діяльності.

Методи та організація дослідження. Дослідно-експериментальна робота з розвитку творчих здібностей студентів-першокурсників проводилася на базі Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. В експерименті брали участь 53 студенти 1 курсу, яких було поділено на 2 експериментальні групи: (ЕГ₁) і (ЕГ₂). В ЕГ₁ перебувало 26 студентів, до навчальної діяльності яких впроваджувався монодисциплінарний метод проектів, а ЕГ₂ складалася за чисельністю з 27 респондентів, до навчальної діяльності яких впроваджувався міждисциплінарний метод проектів.

Для оптимального визначення ефективності впроваджених видів проектів до навчальної діяльності першокурсників, нами було виокремлено показники та охарактеризовано рівні розвитку творчих здібностей майбутніх вчителів фізичної культури. Показниками розвитку творчих здібностей стали: власний погляд (ВП); відкритість розуму (ВР); толерантність (Т); конструктивна активність (К); естетичне переживання (Е) [2].

До кожного з показників нами було розроблено творчі завдання з професійною спрямованістю. За визначеними показниками було встановлено три рівні розвитку творчих здібностей, що оцінювалися за 3-бальною шкалою.

До групи з високим рівнем розвитку творчих здібностей входили студенти, які мали (ВП) – повну свободу думок, невіддатливість тиску оцінок і суджень інших, в яких особистісні стандарти завжди важливіші стандартів групи; (ВР) – готові повірити власним та чужим новим ідеям, які швидко і беззаперечно сприймають нове та незвичне; (Т) – такі, що мають терпіння до невизначених та нерозв'язаних ситуацій; (К) – мають арсенал різноманітних дій у невизначених та нерозв'язаних ситуаціях; (Е) – здатні до сильних емоційних переживань при сприйнятті специфічних об'єктів, постійно прагнуть до краси – 2,3–3 бали.

До групи з середнім рівнем розвитку творчих здібностей зараховувалися студенти які мали (ВП) – повну свободу думок, але іноді були піддатливі тиску оцінок і суджень інших, у яких особистісні стандарти не завжди були важливіші стандартів групи; (ВР) – готові повірити власним та чужим новим ідеям, але не сприймають повною мірою нове та незвичне; (Т) – такі, що мають терпіння до невизначених та нерозв'язаних ситуацій, але не без допомоги підтримки інших членів групи; (К) – мають обмежену кількість різноманітних дій у невизначених та нерозв'язаних ситуаціях; (Е) – характеризуються індіферентними емоційними переживаннями при сприйнятті більшості специфічних об'єктів, прагнення до краси характеризуються випадковістю – 0,9–2,2 бали.

До групи з низьким рівнем розвитку творчих здібностей входили студенти, в яких (ВП) – власні думки у більшості співпадали з оцінками і судженнями інших, які характеризувалися конформністю; (ВР) – не готові повірити власним та чужим новим ідеям, які повільно, а у деяких випадках й негативно сприймають нове та незвичне; (Т) – такі, що не мають терпіння до невизначених та нерозв'язаних ситуацій; (К) – мають вузький арсенал дій у невизначених та нерозв'язаних ситуаціях; (Е) – у яких майже відсутні емоційні переживання при сприйнятті специфічних об'єктів, прагнення до краси характеризуються випадковістю об'єктів – 0–0,8 балів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Трансформації у суспільстві, що відбуваються дуже швидко, потребують від вчителя якостей, які б дозволили творчо і продуктивно підходити до будь-яких

змін. Сучасний вчитель фізичної культури, щоб адекватно на них реагувати, має активізувати свій творчий потенціал, обґрунтовано і доцільно визначати педагогічні впливи, враховуючи різні змінні, що актуалізує проблему розвитку творчих здібностей вчителя [5].

Проектний метод навчання при його умілому застосуванні по-справжньому дозволяє виявляти і розвивати особистість, її творчі здібності, а у першокурсників – ще й сприяти швидкій адаптації до навчальної діяльності. Проектні технології навчання за змістом бувають монодисциплінарні, міждисциплінарні та наддисциплінарні. Одним із завдань нашого дослідження було дослідження ефективності впровадження різних за змістом проектних технологій у навчальну діяльність першокурсників. Студенти першої експериментальної групи працювали над створенням монодисциплінарного проекту з дисципліни "Історія фізичної культури". Для такого проекту обиралися найбільш складні розділи дисципліни, що передбачало ґрунтовного застосування знань з інших галузей для вирішення тієї або іншої проблеми, але сама проблема, яка обиралася для проекту, знаходилася у контексті однієї дисципліни.

Подібний проект також вимагав ретельної структуризації з чітким позначенням не тільки цілей та завдань монопроекту, але й тих знань, умінь, які першокурсники повинні придбати у результаті роботи над ним. Заздалегідь планувалася логіка роботи на кожному занятті за групами (ролі в групах розподілялися студентами самостійно), форма презентації, яку також обирали учасники проекту.

В другій експериментальній групі метод проектів передбачав не тільки завдання з дисципліни "Історія фізичної культури", а й завдання зі створенням міждисциплінарних зв'язків з дисциплінами як загального, так і професійного циклів. Такий проект, окрім "центральної", ґрунтувався також на чотирьох навчальних дисциплінах: загального циклу – "Історія та культура України" та професійного циклу: "Теорія і методика викладання гімнастики", "Теорія і методика викладання спортивних ігор", "Теорія і методика викладання рухливих ігор і забав".

Міждисциплінарний проект вимагав кваліфікованої координації з боку викладачів, злагодженої роботи багатьох творчих груп, допомоги студентів старших курсів, мав чітко розподілені дослідницькі завдання, ґрунтовно опрацьовані форми проміжних і підсумкових презентацій [7].

За основу організації проведення проектної діяльності було взято алгоритм Л. Орлової [6]. На першому етапі, під час лекційних занять обговорювали теоретичний матеріал з теми. В обговоренні брали участь усі, хто бажав, надалі майбутні педагоги об'єдналися у творчі групи, визначили мету і завдання проекту. Основним принципом була самостійність студентів, на цьому етапі також відбувалася постановка проблеми.

Другий етап – консультування студентів, (консультація). Для консультації студенти проводили пошук і збір інформації з теми. Викладач допомагав знаходити потрібний матеріал, остаточно формулювалася мета проекту (підготовка презентації, реферату, наукової статті та ін.). Відбувався чіткий розподіл ролей між студентами, кожен був відповідальним за виконання своєї частини роботи. Коли студентам стала зрозумілою мета проекту, організовувалася робота з визначення завдань, кожне завдання поділялося на кроки, а кожен студент складав план роботи, розставляючи кроки у певній послідовності.

Третій етап. Студенти самостійно працювали за своїм планом, зустрічалися із членами своєї творчої групи, проводили оцінювання кожного кроку і виявляли причини невдач. На цьому етапі відбувався найвищий ступінь самостійності студентів. Викладач виконував роль консультанта, а також інструктора, експерта, фасилітатора, але не пропонував першокурсникам готову версію "правильної відповіді".

Четвертий етап (проводився на семінарському занятті). Студенти аргументували мету, наочно демонстрували свій проект, представляли методику його використання. Викладач організував обговорення проекту в групі, розробники проекту відповідали на поставлені запитання. За своїм педагогічним ефектом це був один з найважливіших етапів проекту, коли майбутні педагоги демонстрували результати своєї праці.

П'ятий етап був вирішальним і надавав змогу студентам і викладачу оцінити результати їхньої діяльності. Монодисциплінарний проект представляли у вигляді презентації, міждисциплінарний проект у вигляді фрагменту сценарію фізкультурно-художнього шкільного свята історичної спрямованості. Унаслідок обговорення давали оцінку виконаної роботи, відзначали переваги та недоліки проекту.

Зважаючи на інтегративний характер проектної діяльності в будь-якій із тем нами виділялася проблема, яку можна вирішити у формі проекту. Разом з тим, не може існувати розробленого наперед плану проектів, оскільки в основі вибору тем лежать особисті мотиви та інтереси студентів. У цьому зв'язку можемо визначити тільки ідеї тем для навчальних проектів. Покажемо їх у таблиці (табл. 1).

Для визначення рівня розвитку творчих здібностей у процесі проектної діяльності протягом дослідження ми провели повторне визначення показників. Результати представлено в таблиці 2.

Таблиця 1

**Зміст, теми та проблемні питання для виконання проекту з дисципліни
"Історія фізичної культури"**

Зміст навчального матеріалу	Гіпотетичні теми (творчі ідеї) проектів	Проблемне питання проекту	"Продукт" проекту	
			Монодисциплінарний проєкт	Міждисциплінарний проєкт
Тема I. Вступ. Зародження фізичних вправ у первісному суспільстві	Обряди ініціацій: минуле і сьогодення	Як пройти обряд в племені африканських вахумів?	Доповідь Презентація	Сценарій "Полювання на мамонта"
Тема II. Фізична культура країн Стародавнього Сходу	Аюрведа – баланс життєвих сил	Чи варто вживати препарати Аюрведи?	Доповідь Презентація	Сценарій "Загадкова Індія"
Тема III. Фізична культура Стародавньої Греції	Ліада – ігри на честь Патрокла	Пентатлон і підготовка сучасного десятиборця	Доповідь Презентація	Сценарій "Ігри на честь богів"
Тема IV. Антична гімнастика та агоністика	Давні і сучасні Олімпіади – за і проти	Олімпіоніки – професіонали чи любителі?	Стаття Виступ на конференції	Сценарій "Ігри давніх греків"
Тема V. Фізична культура середніх віків	Лицарське виховання як сучасна ступенева освіта	Чи зміг би я стати лицарем сьогодні?	Доповідь Презентація	Сценарій "Лицарські турніри"
Тема VI. Фізична культура Нового часу першої половини XIX ст.	Хто такий джентльмен?	Хто вплинув на розвиток спорту значніше – буржуа чи аристократ?	Стаття Виступ на конференції	Сценарій "Спорт аристократів"
Тема VIII. Витоки фізичної культури на теренах сучасної України	Ігри і забави – витоки української фізичної культури	Чому слов'яни любили народні ігри?	Стаття Виступ на конференції	Сценарій "Руські ігрища"
Тема VII. Фізична культура Нового часу другої половини XIX ст.	Філантропізм у спорті – минуле і сучасність	Чи можу я бути філантропом в спорті?	Стаття Виступ на конференції	Сценарій "Гімнастичний калейдоскоп"
Тема IX. Система фізичного виховання запорізьких козаків	Національні бойові мистецтва – українські чи запозичені?	Хортинг – бойове мистецтво чи засіб національного виховання	Стаття Виступ на конференції	Сценарій "Козаки і козачата"

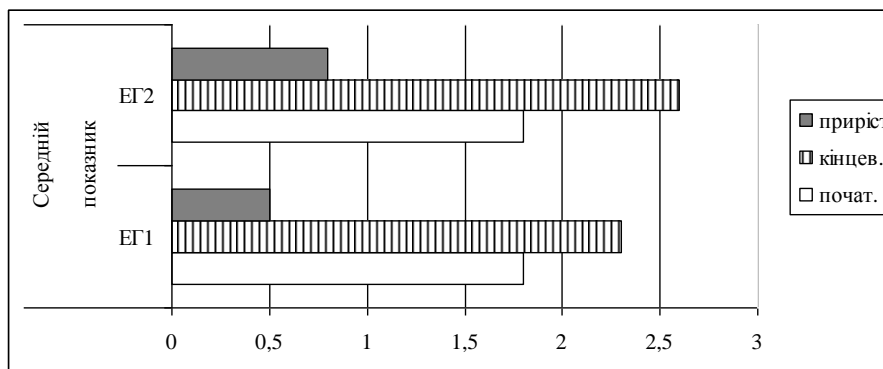
Таблиця 2

Середній бал показників розвитку творчих здібностей студентів I курсу на початковому та прикінцевому етапах дослідження

Етапи експерименту	Показники											
	ВП		ВР		Т		К		Е		Середній показник	
	ЕГ ₁	ЕГ ₂	ЕГ ₁	ЕГ ₂	ЕГ ₁	ЕГ ₂	ЕГ ₁	ЕГ ₂	ЕГ ₁	ЕГ ₂	ЕГ ₁	ЕГ ₂
почат.	1,8	1,8	1,7	1,6	2,1	2,0	1,8	1,9	1,5	1,6	1,8	1,8
кінцев.	2,4	2,4	2,7	2,4	2,5	2,8	2,0	2,8	1,9	2,6	2,3	2,6
різниці	+0,6	+0,6	+1,0	+0,8	+0,4	+0,8	+0,2	+0,9	+0,4	+1,0	+0,5	+0,8

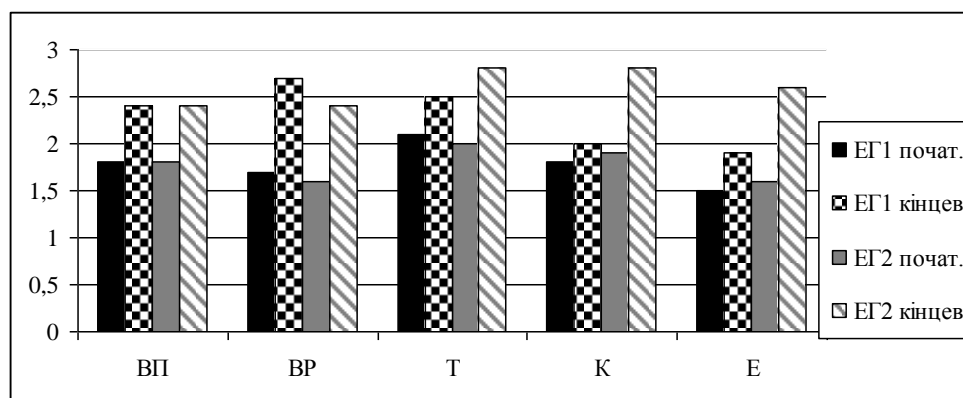
ВП – власний погляд; ВР – відкритість розуму; Т – толерантність; К – конструктивна активність; Е – естетичне почуття.

Аналіз отриманих результатів вказує, що позитивна динаміка змін показників розвитку творчих здібностей спостерігається, як в ЕГ₁, так і в ЕГ₂, але група яка створювала проект міждисциплінарного напрямку має більш суттєвий приріст показників (див. рис. 1).

Рис. 1. Середні показники динаміки змін рівня творчих здібностей ЕГ₁ – монодисциплінарний проект та ЕГ₂ – міждисциплінарний проект

Відмінні за змістом проекти по-різному вплинули на розвиток визначених на початку експерименту показників розвитку творчих здібностей першокурсників. Так, за показником "відкритість розуму", в ЕГ₁ приріст показника склав – 1 бал, а в ЕГ₂ – 0,8 балів. Це можна пояснити тим, що першокурсники першої експериментальної групи більше обмінювалися думками, в міні-групах використовувався метод "мозкового штурму", у процесі якого продукувалося багато нових ідей, які студенти реалізовували у проектній діяльності. Але у другій експериментальній групі суттєві зміни спостерігаються у таких показниках розвитку творчих здібностей, як "конструктивна активність" (+0,9) та "естетичне переживання" (+1). Більш виражені показники у порівнянні з першою експериментальною групою пояснюються створенням багатьох зв'язків між дисциплінами для розроблення сценарію фізкультурно-художнього свята. Високі показники розвитку творчих здібностей, як "конструктивна активність" та "естетичне почуття" вказують на більш суттєвий вплив практичної складової міждисциплінарного проекту: організація виступу за створеним сценарієм, теоретико-методичні знання з різних дисциплін, безпосередня участь у художній частині свята, створення образів, костюмів, визначення видів фізичних вправ з гімнастики, рухливих ігор, забав, спортивних ігор. Динаміку змін показників творчого розвитку першокурсників до і після впровадження методу проектів у навчальну діяльність показано на рис. 2.

Рис. 2. Показники рівня розвитку творчих здібностей ЕГ₁ та ЕГ₂ до і після експерименту

Результати, отримані на етапах проведеного дослідження у першій і другій експериментальних групах свідчать про те, що рівень розвитку творчих здібностей першокурсників у процесі навчальної діяльності має позитивні зрушення в обох групах, але процес створення студентами міждисциплінарних проектів суттєвіше вплинув на розвиток творчих здібностей (див. табл. 3).

Так, в ЕГ₁ після завершення формувального етапу експерименту за показниками високого розвитку творчих здібностей спостерігалася позитивна тенденція – (+11,5%), а в ЕГ₂ – (+14,8%),

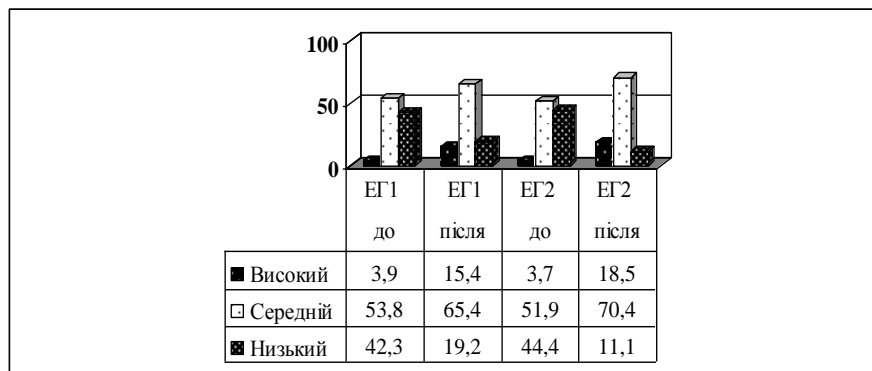
середнього рівня: ЕГ₁ – (+11,6 %), а в ЕГ₂ – (+18,5 %), кількість респондентів низького рівня, навпаки, мала негативну тенденцію. Так, в ЕГ₁ відсоток таких студентів зменшився на 23,1 %, а в ЕГ₂ – на 33,3 %.

Динаміку змін та різницю у рівні розвитку творчих здібностей ЕГ₁ та ЕГ₂ груп представлено на рисунку 3.

Таблиця 3

Рівні розвитку творчих здібностей у першокурсників на початку і наприкінці експерименту

№	Рівні розвитку творчих здібностей	ЕГ ₁ (n=26)				ЕГ ₂ (n=27)			
		до експ.		після експ.		до експ.		після експ.	
		к-ть	%	к-ть	%	к-ть	%	к-ть	%
1.	Високий	1	3,9	4	15,4	1	3,7	5	18,5
2.	Середній	14	53,8	17	65,4	14	51,9	19	70,4
3.	Низький	11	42,3	5	19,2	12	44,4	3	11,1

Рис 3. Рівні розвитку творчих здібностей ЕГ₁ та ЕГ₂ до і наприкінці експерименту

Висновки. Результати початкового дослідження виявили основні проблеми пов'язані з низьким рівнем розвитку творчих здібностей першокурсників. Так, середній показник склав 1,8 балів (максимальний – 3 бали), особливо низький розвиток творчих здібностей у першокурсників проявився у таких показниках, як "відкритість розуму" та "естетичні переживання". Аналіз результатів став підґрунтям для вибору методик, яка б мала змогу підвищити рівень розвитку творчих здібностей студентів.

За основу підвищення рівня розвитку творчих здібностей першокурсників було обрано метод проектів двох видів (монодисциплінарний та міждисциплінарний). За результатами аналізу експериментальних зрізів встановлено, що завдяки планомерній, системній та інтегрованій роботі при організації формувального етапу дослідження у першокурсників експериментальних груп відбулися позитивні зрушення. Але більш суттєві позитивні зрушення відбулися у групі студентів, які працювали за методикою міждисциплінарного проекту.

Різниця отриманих показників розвитку творчих здібностей ЕГ₁ та ЕГ₂, вказує на ефективність впроваджених у навчальний процес студентів методу проектів з розвитку творчих здібностей, особливо із залученням студентів до міждисциплінарної проектної діяльності.

Перспективами подальших розвідок у даному напрямі є впровадження проектних технологій на старших курсах факультету фізичного виховання з природничих дисциплін із залученням студентів інших факультетів (фізико-математичного та природничого) для створення наддисциплінарних проектів та інтеграції різноманітних знань у професійній діяльності.

Використані джерела

1. Вусик Г. Л. Використання методу проекту у розвитку інтелектуальних і творчих здібностей студентів / Г. Л. Вусик // Культура народів Причорномор'я. – 2007. – Т. 1, № 110. – С. 97–100.
2. Дружинин В. Н. Психология общих способностей / В. Н. Дружинин. – СПб. : Издательство "Питер", 2000. – 368 с. : (Серия "Мастера психологии").
3. Зосименко О. В. Організація проектної діяльності майбутніх педагогів у процесі вивчення педагогічних дисциплін : автореферат дис. ...канд. пед. наук : 13.00.04 / О. В. Зосименко ; Сумськ.

- держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка, М-во освіти і науки України. – Полтава, 2010. – 23 с. – Бібліогр.: С. 18–19.
4. Курач М. С. Розвиток творчих здібностей у процесі художньо-проектної діяльності / М. С. Курач // Наука і освіта. – 2014. – № 7. – С. 111–115.
  5. Лисенко Л. Л. Удосконалення дидактичного забезпечення підготовки майбутніх учителів фізичної культури в аспекті розвитку здатності до креативно-інноваційної діяльності / Л. Л. Лисенко // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт. – Чернігів, 2013. – Вип. 112 (2). – С. 164–168.
  6. Орлова Л. Н. Система методической подготовки учителей биологии в педагогическом вузе : дис. ... док. пед. наук : 13.00.02 / Л. Н. Орлова. – Омск. гос. пед. ун-т. – Омск, 2005. – 382 с.
  7. Павлова М. Б. Метод проектов в технологическом образовании школьников : пособие для учителя / М. Б. Павлова, Дж. Питт, М. И. Гуревич, И. А. Сасова ; Под ред. И. А. Сасовой. – Москва : Вентана-граф, 2003. – 296 с.
  8. Хмельковська С. В. Формування творчого потенціалу майбутніх учителів іноземних мов у процесі фахової підготовки : автореферат дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / С. В. Хмельковська ; Південноукр. держ. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського. – Одеса, 2005. – 20 с.
  9. Холін Ю. В. Погляд у майбутнє: якість вищої освіти і завдання університетів (за матеріалами інтерв'ю газети "Харківський університет" № 8 від 11 квітня 2017 р.) / Ю. В. Холін // Проблеми сучасної освіти : збірник науково-методичних праць / Укл. Ю. В. Холін, Т. О. Маркова. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017 – Вип. 8, Ч. 1. – С. 4–8.
  10. Khattak A. H. Solution-based learning: Educating for solutions / A. H. Khattak // Khyber Medical University Journal. – 2017. – Vol. 9, № 4. – С. 179–180.

Markova O. V.

THE USAGE OF THE PROJECT METHODS DURING THE DEVELOPMENT OF THE CREATIVE TALENTS OF THE FIRST YEAR STUDENTS BASED ON "THE HISTORY OF PHYSICAL CULTURE" COURSE

The aim of the article is to inspect the effectiveness of introducing the types of projects into the educative process of the first year students and its influence on the development of their creative talents. 53 first year students took part in the experiment. The principle levels to identify creative talents of the first year students were based on the P. Druzhynin methodology that contained 5 main indexes: personal view, opened mind, tolerance, constructive activities, and aesthetic sense. Project method that was chosen for the first experimental group was mono-subjective and for another experimental group it was inter-subjective. The students of the first group worked on the creating of the mono-subjective project in "the history of the physical culture". That project required well grounded usage of the gained knowledge in the most complicated chapters of the subject, as well as knowledge of other branches to solve one or another problem that was chosen for the project, and was resided in the context of one subject. The project method of the another experimental group required not only tasks in "the history of physical culture" subject, but also tasks to create the inter-subjective connections between the general and professional cycles. Such a project, but for the "central base" had also 4 other educative subjects bases, which were the next: general cycle was represented by "the history and the culture of Ukraine" and the professional cycle was represented by "the theory and methodology of teaching gymnastics", "the theory and methodology of teaching sport games" and "the theory and methodology of teaching agile games and entertainments".

The results of the primary and pre-final stages of the experiment, after the overworking, showed that the first year students of another experimental group happen to gain more essential positive changes, especially in constructive activities and aesthetic sense indexes. The amount of the students with high and middle level of the development increased on account of the decreasing of the students with low level of development as in the first group as in the another group too. The differences of the gained indexes in both groups denote the effectiveness of the introduced project methods into the educative process of the students in developing of the creative talents, especially with the attracting students of the inter-subjective activities.

Key words: *creative talents, first year students, project methods, mono-subjective project, inter-subjective project.*

Стаття надійшла до редакції 10.03.2018 р.